



Požadavky Platformy za novelizaci lesního zákona

Jaké změny vyžaduje lesní zákon a současná situace v českých lesích, sužovaných klimatickou změnou a s ní související kůrovcovou kalamitou? Platforma za novelizaci lesního zákona volá za následující principy, které musí nová právní úprava přinést:

Zachování všech lesů pro budoucí generace a zabezpečení jejich stability, konkurenceschopnosti, odolnosti a kvality ekologické, produkční i sociální odpovídajícím lesním hospodařením. Novela by měla uvolnit ruce všem vlastníkům lesů, a nabídnout účinnou pomoc státu těm menším, kterým dosud chyběla. Výsledkem legislativních změn by mělo být odpovídající plnění všech ekosystémových služeb lesa poskytovaných společností (klimatické, biodiverzitní, vodoochranné, půdoochranné, rekreační a ostatních funkcí včetně funkce produkční).

Od nabytí účinnosti platného lesního zákona v roce 1996 se v lesním hospodářství České republiky (ČR) projevují stále více některé problémy, jejichž legislativní řešení již nesnese odkladu. V souvislosti s probíhající klimatickou změnou a související kůrovcovou kalamitou se jedná zejména o ustanovení k usnadnění a zpestření obnovy lesa spočívající v prodloužení lhůt zalesnění holin a zajištění kultur, využití všech životaschopných lesních dřevin k obnově lesa a urychlení obnovy ohrožených nebo již poškozených monokultur k předejití pokračování kalamit. S tím souvisí větší diferenciaci lesního hospodaření podporou jeho přírodě bližších postupů, tedy přeměn a převodů lesa na podrostní, výběrné, nízké, popř. střední lesy. Z dalších zásadních změn lesního zákona nelze nezmínit návrh reformy prakticky nefunkční státní správy lesů a nastartování účinné podpory dobrovolného sdružování drobných vlastníků lesů.

Adekvátní reakce na probíhající klimatickou změnu vhodnými adaptačními opatřeními k usnadnění a zpestření obnovy lesa, zejména prodloužením lhůt pro zalesnění holin a zajištění kultur, využitím přirozené i umělé obnovy všech životaschopných lesních dřevin - přípravných (bříza, osika olše, ale i borovice, modřínu nebo smrku), melioračních a zpevňujících (zejména duby, buk, jedle, javory a lípy), ale i ekonomicky cennějších (modřín, douglaska). Při úmyslné těžbě umožnění dřívějšího obnovního rozpracování lesních porostů, zejména ohrožených nebo již poškozených monokultur k předejití dalším kalamitám. V případě borovice, modřínu a smrku bude moci vlastník lesa použít k umělé obnově lesa také reprodukční materiál pocházející z jeho vlastního lesa.

Zabezpečí trvalé a vyrovnané produkce kvalitního dříví ve všech lesích.

Dřevo

- je jedinou obnovitelnou surovinou v rámci ČR i EU
- slouží k dlouhodobému vázání uhlíku a umožňuje splnit mezinárodní závazky ČR ve snižování uhlíkové stopy
- v případě jeho zpracování v ČR umožní budoucí rozvoj venkova a dřevozpracujícího průmyslu

K dostupnosti dříví na trhu by přispěla také legislativní a finanční podpora přírodě bližších způsobů hospodaření.



Požadavky Platformy za novelizaci lesního zákona

Zrovnoprávnění všech způsobů obhospodařování lesa (trvale udržitelný, přírodě bližší, výmladkový atd.) liberalizací podmínek lesního hospodaření, tj. snížením byrokracie a přenesením větších rozhodovacích pravomocí na vlastníky lesa. Konkrétně apelujeme na redukci stávajících závazných ustanovení lesních hospodářských plánů na maximální celkovou výši těžeb a k úplnému vypuštění závazných ustanovení lesních hospodářských osnov, dále k eliminaci žádostí o výjimky z velikosti (šířky) holé seče na specifických stanovištích nebo oznámení provádění nahodilých těžeb nad 0,2 ha. Novela by měla přinést i zrychlení realizace těžeb v lesích drobných vlastníků lesů.

Žádáme o zavedení nových definic – holina, přírodě bližší hospodaření a výběrná těžba s cílem podpořit vedle stávajících druhů lesnického hospodaření i rozvoj dosud méně využívaných systémů hospodaření (zejména podrovných, výběrných, nízkých a středních lesů). Tím současně umožní větší podporu přirozené obnovy lesa. Větší volnost vlastníka lesa při hospodaření je třeba zvýraznit novou finanční podporou přírodě bližšího hospodaření.

Zlepšení přírodního prostředí v lesích větším zohledněním požadavků ochrany přírody. Zákon by měl stvrzovat povinnost ponechávat v lese odpovídající množství těžebních zbytků a k zetlení určených stromů a jejich částí dle rozhodnutí vlastníka lesa. Dále by měl umožnit zařazování lesů s výskytem zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů do lesů zvláštního určení nebo stanovišť stepního a lesostepního charakteru do lesů ochranných.

V případě ploch uvolněných po stavební, těžební a průmyslové činnosti by mělo být možno uskutečnit jejich obnovu vedle rekultivací také přirozenou cestou (sukcesí). Vlastník lesa pak může nově povolit výjimku ze zákazu pastvy dobytka z důvodu specifického managementu ochrany přírody.

Aktivní řešení škod působených zvěří na lese zejména na kalamitních plochách, a to větším uplatněním přirozené a dvoufázové obnovy lesa nebo prodloužením lhůt pro zalesnění holin a zajištění kultur s možností využití celé škály okusových dřevin (bříza, osika, keře). K druhové pestrosti zakládáných lesních porostů přispívá rozšíření možnosti výsadeb plodonosných dřevin (třešeň, hrušeň, líska obecná, popř. povolené introdukované druhy – např. ořešák černý, líska turecká).

Povinnost provádět přiměřená opatření před škodami zvěří by měli mít primárně uživatelé honiteb v součinnosti se státní správou lesů. Další zásadní opatření ke snížení škod působených zvěří budou součástí připravované novely zákona o myslivosti.

Reforma státní správy lesů, díky níž by měla přejít lesodohledací činnost v lesním hospodářství z tzv. smíšeného modelu veřejné správy na obecních úřadech obcí s rozšířenou působností a krajských úřadech do kompetence samostatných lesních úřadů v rámci dvoustupňového systému státní správy lesů. Žádáme, aby novela vrátila těmto lesním úřadům kompetence v ochraně lesa před stavebními záměry, které jim měly být odňaty s účinností nového stavebního zákona. Zásadní náplní nových lesních úřadů je poradenská a osvětová činnost pro drobné vlastníky lesů, která bude mít přednost před sankční pravomocí.

Současně musí dojít k odstranění stávající vícekolejnosti kontrolní a dozorové činnosti v lesním hospodářství, která spočívá v duplicitní a tím neefektivní činnosti České inspekce životního



Požadavky Platformy za novelizaci lesního zákona

prostředí v ochraně lesa (nutnost změny zákona č. 282/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů), resp. vrchního státního dozoru v lesích vykonávaného Ministerstvem životního prostředí (návrh na zrušení § 50 lesního zákona). Zúžením činnosti ČIŽP na zásadní poškozování životního prostředí dojde k úspoře několika desítek miliónů Kč.

Skutečná podpora dobrovolného sdružování zejména drobných vlastníků lesů (legislativní i finanční). Novela lesního zákona by měla definovat a podporovat dva druhy spolků – službový a hospodářský, jejichž cílem je umožnit soustavnější a odbornější péči o veškeré lesy v ČR bez ohledu na jejich velikost a druh vlastnictví.

Zavádění inovací do lesnické praxe, celoživotní vzdělávání vlastníků lesů a lesního personálu a lesní pedagogika. Je třeba vytvořit mechanismus přenosu inovací z výzkumu do lesnické praxe pomocí vzdělávacích projektů vybraných grantovou soutěží. Novela lesního zákona by měla zavést povinné seznamování vlastníků lesů a lesnického personálu s aktuálními vědeckými i provozními poznatky a legislativními změnami. Směrem k žákům a studentům základní, středních i vysokých škol i široké veřejnosti kodifikujme kontinuitu probíhající osvěty a popularizace lesa a lesního hospodářství ve formě lesní pedagogiky.

Podpora za ekosystémové služby lesa. Zásadní význam do budoucna musí mít nároková platba za plnění ekosystémových služeb lesa (mimoprodukčních i produkčních funkcí lesa včetně poutání uhlíku), kdy vlastník lesa již nebude mít příjem pouze z prodeje dřeva a bude motivován tyto služby veřejnosti poskytovat. Novela zákona by měla definovat pojem ekosystémové služby lesa a stanovit povinnosti vlastníka při jejich plnění i právní nárok na platbu za tyto služby.

Nelze zapomenout na podporu poskytování nových služeb – zajištění transferu inovací a nových poznatků vědy do lesnické praxe a zajištění celoživotního odborného vzdělávání vlastníků a lesního personálu. Ve vazbě na výše uvedené změny lesního zákona by měl stát zavést finanční příspěvky na podporu spolků v lesním hospodářství, vhodné hospodaření v lesích a lesní pedagogiku.